

Riikka Thil

ASEKSUAALISUUS SUHTEESSA QUEER- YHTEISÖÖN TWITTER-KESKUSTELUISSA

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Toukokuu 2020

TIIVISTELMÄ

Riikka Thil: Aseksuaalisuus suhteessa queer-yhteisöön Twitter-keskusteluissa
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatutkimuksen tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2020

Tässä tutkielmassa tarkastelen, miten aseksuaalisuutta asemoidaan queer-yhteisössä Twitterissä. Ihmiselle on tärkeää kuulua johonkin ryhmään, ja toisaalta ryhmästä torjutuksi tuleminen voi vaikuttaa hyvinvointiin kielteisesti. Aiemman tutkimuksen mukaan aseksuaalit halusivat olla osa queer-yhteisöä, mutta tutkimukset ovat myös osoittaneet, että queer-yhteisön jäsenet eivät ole aina hyväksyneet aseksuaaleja osaksi yhteisöään. Käsittelen aihetta sosiaalisen identiteetin ja ryhmien välisten suhteiden näkökulmasta.

Keräsin aineistokseni vuosien 2019 ja 2020 vaihteessa satakunta englanninkielistä twiittiä, joiden kirjoittajat olivat joko queer-yhteisön jäseniä tai aseksuaaleja. Analysoin twiittejä aineistolähtöisen sisällönanalyysin keinoin. Tuloksena syntyi kolme kategoriaa: queer-yhteisön jäsenet, joiden mielestä aseksuaalisuus ei kuulu osaksi queer-yhteisöä, queer-yhteisön jäsenet, joiden mielestä aseksuaalisuus kuuluu osaksi queer-yhteisöä, ja aseksuaalit.

Queer-yhteisön jäsenet perustelevat aseksuaalisuuden kuulumattomuutta queer-yhteisöön kolmella tavalla: aseksuaalisuutta ei ole olemassa, vaan aseksuaalit ovat heteroseksuaaleja, jotka haluavat olla erilaisia, queer-yhteisö on merkityksellinen queer-ihmisille ja aseksuaaleilta puuttuvat syrjinnän kokemukset sekä nykyhetkessä että historiallisesti. Aseksuaalisuuden kuulumista queer-yhteisöön puolestaan perustellaan sillä, että aseksuaalisuus poikkeaa yhteiskunnan heteronormista ja aseksuaalit kohtaavat elämänsä aikana monin tavoin ilmenevää syrjintää.

Aseksuaalit tuovat esille sen, että aseksuaalisuus ei ole heteroseksuaalisuutta, ja monen mielestä aseksuaalisuus kuuluu osaksi queer-yhteisöä. Yhteisöön kuulumisen nähdään tärkeänä. Aseksuaalit kokevat olevansa kahden ryhmän välissä, sillä sekä valtaväestö että queer-yhteisö torjuvat heidät. He nostavat keskusteluun sen, että aseksuaalisuus on ollut historiallisesti osa queer-yhteisöä, ja että suurempi yhteisö on aktivismin kannalta tärkeä. Aseksuaalit kertovat myös elämänsä aikana kohtaamastaan kaltoinkohtelusta, joka vaihtelee epäluuloisuudesta ja syrjinnästä väkivaltaisiin uhkauksiin ja identiteetin mitätöimisestä aseksuaalisuuden patologisointiin.

Näennäinen ulkopuolelta tulevan vainon puuttuminen aseksuaalien kokemuksista nousee aineistossa huomattavaksi perusteluksi sille, miksi aseksuaalisuutta ei nähdä osana queer-yhteisöä. Aseksuaalisuuteen kielteisesti suhtautuvat queer-yhteisön jäsenet vaikuttavat olevan epätietoisia siitä, mitä aseksuaalisuus tarkoittaa ja minkälaisia identiteettejä siihen liittyy, eivät pidä sitä seksuaalisena suuntauksena tai eivät usko sen olemassaoloon lainkaan. Tällä saattaa olla vaikutusta mielipiteille aseksuaalisuuden kuulumattomuudesta queer-yhteisöön. Queer-yhteisö tuottaa keskustelemalla kriteereitä sille, kuka yhteisöön saa kuulua. Yhteisön jäsenet luovat kielenkäytöllään rajoja yhteisölleen sekä sille, mikä on hyväksyttävä queer-identiteetti.

Avainsanat: aseksuaalisuus, queer-yhteisö, ryhmien väliset suhteet, seksuaali-identiteetti, sosiaalinen identiteetti

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	1
2 ASEKSUAALISUUS, IDENTITEETTI JA YHTEISÖLLISYYS	2
2.1 ASEKSUAALIKSI IDENTIFIOITUMINEN	2
2.2 QUEER-YHTEISÖ JA ASEKSUAALISUUS.....	5
3 AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT	7
3.1 TWITTER TUTKIMUSKOHTENA	8
3.2 AINEISTON ESITTELY	9
3.3 AINEISTOLÄHTÖINEN SISÄLLÖNANALYYSI	9
3.4 EETTISET KYSYMYKSET JA TIEDON YLEISTETTÄVYYS	10
4 KESKEISET TUTKIMUSHAVAINNOT	12
4.1 QUEER-YHTEISÖN MIELIPITEET	13
4.1.1 Aseksuaalisuus ei ole osa queer-yhteisöä	13
4.1.2 Aseksuaalisuus on osa queer-yhteisöä	15
4.2 ASEKSUAALIEN KOKEMUKSET	16
4.2.1 Aseksuaalisuus ei ole heteroseksuaalisuutta	16
4.2.2 Yhteisön merkitys	17
4.2.3 Kaltoinkohtelun kokemukset	18
5 YHTEENVETO	19
5.1 JOHTOPÄÄTÖKSET	19
5.2 LOPUKSI	22
LÄHTEET	23

1 Johdanto

Aseksuaalisuus tarkoittaa seksuaalisen viehätyksen tai halun puuttumista (AVEN 2019a; Seta 2020). Tietoisuus aseksuaalisuudesta on pikkuhiljaa lisääntynyt, mutta se on silti edelleen vähän tunnettu identiteetti. Keskustelu aseksuaalisuudesta on painottunut vahvasti internetiin, ja vuonna 2001 perustettu Asexual Visibility and Education Network (AVEN) onkin suurin aseksuaalisuutta käsittelevä sivusto (AVEN 2019c; Scherrer 2008, 624.) Kesäisin Pride-kuukausi nostattaa Twitterissä laajoja keskusteluja aseksuaalisuudesta ja sen kuulumisesta tai kuulumattomuudesta queer-yhteisöön¹. Näitä keskusteluja lukiessani olen usein törmännyt aseksuaalien kokemukseen siitä, että queer-yhteisössä aseksuaalisuus halutaan usein sulkea yhteisön ulkopuolelle.

Ryhmään kuuluminen kohottaa itsetuntoa ja vähentää epävarmuutta omasta paikasta sosiaalisessa maailmassa. Mitä epävarmempi ihminen paikastaan on, sitä enemmän hän pyrkii identifioitumaan osaksi jotain ryhmää. (Hogg 2008, 35, 37.) Ryhmästä torjutuksi tuleminen sen sijaan vaikuttaa hyvinvointiin kielteisesti (Jetten & Branscombe & Spears 2008, 91). Aseksuaalit eivät ole heteroseksuaaleja, ja useat aseksuaalit itse kokevat olevansa osa queer-yhteisöä (Mollet & Lackman 2018, 625). Aseksuaalit kohtaavat siis pahimmillaan torjuntaa sekä sisä- että ulkoryhmästä (ks. McInnis & Hodson 2012; Mollet & Lackman 2018; Robbins & Low & Query 2016), ja saattavat tuntea itsensä irralliseksi muista ihmisistä tai yhteiskunnasta (Gupta 2017, 997). Aseksuaalinen identiteetti tuo siis mukanaan monia epävarmuustekijöitä, ja koska aseksuaalit itse vaikuttavat identifioivansa itsensä osaksi queer-yhteisöä, on aseksuaalisuutta tärkeä tutkia suhteessa queer-yhteisöön. Queer-yhteisön suhtautumisesta aseksuaalisuuteen osana queer-yhteisöä ei ole tehty tutkimusta, mutta muut tutkimukset ovat hieman sivunneet aihetta. Aseksuaalien omaa suhtautumista aseksuaalisuuden kuulumisesta queer-yhteisöön on tutkittu jonkin verran (ks. Mollet & Lackman 2018).

Tutkimuskysymykseni on: miten aseksuaalisuus asemoituu queer-yhteisössä? Olen kiinnostunut siitä, millaisia asenteita queer-yhteisöllä on aseksuaalisuutta kohtaan, ja miten aseksuaalien yhteisöön kuulumista tai kuulumattomuutta perustellaan. Haluan tuoda esille myös sen, miten aseksuaalit itse

---

¹ Tässä tutkielmassa käytän queer-yhteisön käsitettä viittaamaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin. Valitsin termiksi queer, sillä mielestäni se on hyvä kattotermi, joka ei sulje erilaisia suuntauksia ulkopuolelle.

kokevat osallisuutensa queer-yhteisöön ja millaisia kokemuksia heillä on queer-yhteisön suhtautumisesta itseensä.

Tutkielmani rakentuu seuraavasti: Aloitan määrittelemällä teoriataustani, minkä jälkeen esittelen aineistoni ja tutkimusmenetelmäksi valitsemani aineistolähtöisen sisällönanalyysin. Tämän jälkeen kerron analyysini tuloksista, ja päätän työni tutkimushavaintojen yhteenvetoon.

2 Aseksuaalisuus, identiteetti ja yhteisöllisyys

Tässä luvussa käsittelen aseksuaaliksi identifioitumisen merkityksiä ja aseksuaaliseen identiteettiin liittyviä ongelmakohtia yksilölle. Tämän jälkeen tutkailen aseksuaalisuutta suhteessa queer-yhteisöön ja lyhyesti yhteisöön kuulumisen merkitystä yksilölle.

2.1 Aseksuaaliksi identifioituminen

Aseksuaalisuus ei ole aivan yksiselitteinen termi, vaan se kätkee sisäänsä useita erilaisia identiteettejä. Niistä osa liittyy seksuaalisen viehätysten kokemiseen ja osa romanttisen viehätysten kokemiseen (AVEN 2019b; MacNeela & Murphy 2015, 805; Robbins ym. 2016, 751; Scherrer 2008; Seta 2020). Erilaisiin aseksuaalisuuden alle kuuluviin seksuaalisiin suuntauksiin kuuluvat muun muassa demiseksuaalisuus ja niin kutsuttu harmaa alue (the gray area/graysexual). Demiseksuaaleille seksuaalinen viehätys syntyy emotionaalisen siteen kautta, eli vasta kun toiseen ihmiseen on jo tutustunut. Harmaa alue puolestaan viittaa siihen, että seksuaalista viehätystä on olemassa tietyn ehdoin tai sen voimakkuus saattaa vaihdella ajan kanssa. (AVEN 2019b; Gupta 2017, 1007; MacNeela & Murphy 2015, 805.)

Aseksuaalisuudesta puhuessa on tyypillistä erottaa seksuaalinen ja romanttinen viehätys tai halu toisistaan. Romanttisella halulla tarkoitetaan ei-seksuaalisen läheisyyden tarvetta. Romanttinen viehätys voi kohdistua eri sukupuoliin, ja niihin yleensä viitataan samoilla termeillä kuin seksuaalisiin suuntauksiin. Erilaisia romanttisia suuntauksia ovat muun muassa heteroromanttisuus, homoromanttisuus sekä bi- ja panromanttisuus. Aromanttisuus tarkoittaa, ettei romanttisia haluja ole, joten aromanttiset aseksuaalit eivät koe tarvetta ystävyysuhteita intiimimmille ihmissuhteille. Myös demiromanttisuus ja harmaa-alue (grayromantic) ovat romanttisia suuntauksia. (AVEN 2019d; MacNeela & Murphy 2015, 800; Scherrer 2008, 633–634.) Aseksuaalisuus on siis oikeastaan kattotermi, jonka alle mahtuu useita erilaisia identiteettejä. Näille on yhteistä vähäinen tai kokonaan puuttuva seksuaalinen halu, se, että seksuaalinen viehätys ei kohdistu mihinkään sukupuoleen, sekä

vaihtelevat romanttiset tarpeet. Tässä tutkielmassa käsittelenkin aseksuaalisuutta nimenomaan kattoterminä.

Aseksuaalisuuden määrittäminen seksuaalisen halun puuttumisen kautta ei ole täysin ongelmaton, sillä vaikka valtaosa aseksuaaleista ei tunne seksuaalista halua, se ei ole myöskään jokaisen aseksuaalin kokemus (Scherrer 2008, 627; Seta 2020). Tarkempaa lieneekin puhua seksuaalisen viehäytyksen puuttumisesta, vaikka se ei puolestaan ole demiseksuaalien kokemus. Aikaisempi tutkimus on osoittanut, että seksiaktien määritelmät eivät ole selvärajaisia, vaan aseksuaalit neuvottelevat niistä itsensä kanssa ja joissain tapauksissa uudelleenmäärittelevät tavallisesti seksuaalisina nähtävät aktit ei-seksuaalisiksi. Hyvä esimerkki tällaisesta deseksualisoinnista on masturbaatio: tutkimuksissa jotkut aseksuaaleista eivät pitäneet masturbaatiota seksiaktina, kun taas toiset pitivät. (Gupta 2017, 1002–1003; Scherrer 2008, 627–629, 636.) Aseksuaalit rakentavat rajaa romanttisen ja seksuaalisen halun välille neuvottelemalla joko itsensä tai kumppaninsa kanssa, joten raja voi asettua eri ihmisillä eri tavoin.

Aseksuaaliksi identifioituminen voi auttaa ihmistä asemoimaan itsensä sosiaaliseen maailmaamme. Itsekategorisointi tuottaa yksilölle identiteetin, joka ohjaa ihmisen osaksi jotain ryhmää vähentäen täten epävarmuutta (Hogg 2008, 37). Aseksuaalisen identiteetin löytäminen voi auttaa ihmistä hyväksymään itsensä sellaisena kuin on antamalla nimen seksuaalisen viehäytyksen tai halun puuttumiselle (MacNeela & Murphy 2015, 800). MacNeelan ja Murphyn (mt. 804–805) tutkimuksessa aseksuaalit kertoivat, että aseksuaaliksi identifioituminen on ollut heille helpottavaa ja että aseksuaalinen identiteetti on heidän itsetunnolleen tärkeä.

Aiemman tutkimuksen mukaan aseksuaalien on kuitenkin vaikea löytää tukea identiteettinsä kanssa. Aseksuaalit vaikuttavat usein kohtaavan identiteettinsä mitätöintiä, eikä heitä oteta tosissaan. Jotkut ihmiset eivät usko aseksuaalisuuden olemassaoloon lainkaan. (mt. 802–803; Robbins ym. 2016, 765.) Aseksuaalien ymmärrystä omasta seksuaalisuudesta ja identiteetistä epäillään. Tutkimuksien mukaan aseksuaaleille on väitetty, että he ovat hämmentyneitä, että kyseessä on vain vaihe, tai että he eivät ”vain ole löytäneet sitä oikeaa”. (Gupta 2017, 999–1000; MacNeela & Murphy 2015, 803; Robbins ym. 2016, 756.) Aseksuaalisuus saatetaan myös nähdä ihmisluonnon vastaisena, sillä ihmisen ajatellaan olevan aina pohjimmiltaan seksuaalinen olento (MacNeela & Murphy 2015, 803; McInnis & Hodson 2012, 734). Aseksuaalit ovat raportoineet kohdanneensa painostusta seksiin, joka on joissain tapauksissa johtanut jopa raiskauksiin (Gupta 2017, 998, 1010). McInnisin ja Hodsonin (2012) tutkimuksessa aseksuaalit nähtiin epäinhimillisinä, kylminä ja konemaisina. Lisäksi tutkittavat osoittivat aseksuaaleja kohtaan vahvoja ennakkoluuloja ja halusivat tulevaisuudessa välttää

kanssakäymistä aseksuaalien kanssa. (mt. 731–733, 737–738.) McInnisin ja Hodsonin (mt. 734) mukaan heteroseksuaalit dehumanisoivat aseksuaaleja huomattavasti enemmän kuin homo- tai biseksuaaleja. Yleistä tutkimuksissa on ollut myös aseksuaalisuuden näkeminen patologiana. Vaihtelevaa on, nähdäänkö ongelma psykologisena vai fysiologisena. (Gupta 2017, 996–997; MacNeela & Murphy 2015, 803; Robbins ym. 2016, 756; Scherrer 2008, 623.) Aseksuaalit ovat kertoneet kokemuksistaan sekä lääketieteen ammattilaisten että lähipiirinsä kanssa. Eräs aseksuaali kertoi joutuneensa tahtonsa vastaisesti terapiaan, koska hänet yritettiin "korjata", ja muutkin ovat raportoineet painostuksesta käydä lääkärin vastaanotolla aseksuaalisen identiteetin vuoksi (Gupta 2017, 996; Robbins ym. 2016, 756). Lääkärit puolestaan ovat pyrkineet löytämään aseksuaalisuudelle joko fyysisen tai psyykkisen selityksen ja suositelleet hoitoon hakeutumista (Gupta 2017, 996–997).

Vaikuttaa siltä, että aseksuaalit kohtaavat monenlaista sosiaalista epävarmuutta. Hyväksyessään aseksuaalisuuden sosiaalisiksi identiteetiksi, he saavat helpotusta tullessaan tietoisiksi siitä, että heissä ei ole mitään vikaa vaan aseksuaalisuus on identiteetti, jonka muutkin ihmiset jakavat. Toisaalta he kohtaavat myös monia epävarmuustekijöitä, jotka johtuvat pitkälti siitä, että aseksuaalisuus on vielä näkymätön identiteetti valtamediassa, eivätkä ihmiset ymmärrä, mitä se tarkoittaa. MacNeela ja Murphy (2015, 799) toteavat, että aseksuaaliksi identifioituminen tuo mukanaan ainutlaatuisen uhkan ihmisen seksuaali-identiteetille, koska se eroaa niin huomattavasti yhteiskunnan hyväksytyistä sosiaalisista normeista. Heidän mukaansa aseksuaalinen identiteetti voi tuottaa sekä yksilön sisäisiä että yksilöiden välisiä ongelmia. Yksilön sisäiset ongelmat liittyvät siihen, miten aseksuaalisesta identiteetistä voi tehdä osan persoonallisuutta yhdessä muiden osatekijöiden kanssa. Heidän esimerkkinsä tästä on sukupuoli, sillä sukupuoleen liittyy myös odotus seksuaalisuudesta. Yksilöiden väliset ongelmat puolestaan liittyvät erityisesti aseksuaalisuuden tuntemattomuuteen ja näkymättömyyteen yleisessä keskustelussa sekä sosiaaliseen stigmaan. (Mt. 800.)

Tutkimuksissa onkin käynyt ilmi, että jotkut aseksuaalit eivät suhtaudu aseksuaaliseen identiteettiinsä myönteisesti, tai myönteisen suhtautumisen saavuttaminen on vaatinut erilaisten prosessien läpikäymistä. MacNeelan ja Murphyn (mt. 804) tutkimuksessa eräs aseksuaali kertoi kokevansa aseksuaalisuutensa epätoivottuna neutraaliutena: hän tunsu itsensä vähemmän ihmiseksi, aivan kuin hänellä ei olisi mitään mielenkiinnonkohteita. Samassa tutkimuksessa toinen aseksuaali kertoi näkevänsä aseksuaalisuutensa sairautena ja vikana, jonka kanssa hänen on pakko yrittää elää (mt. 804). Guptan (2017, 1002) tutkimuksessa kaksi aseksuaalia ei nähnyt aseksuaalisessa identiteetissä mitään hyvää, vaan he olisivat halunneet muuttaa seksuaalista suuntautumistaan, mikäli se vain olisi

mahdollista. Samassa tutkimuksessa jotkut aseksuaalit kertoivat hakeutuneensa lääkärin puheille saadakseen joko selityksen aseksuaalisuudelleen tai kasvattaakseen kiinnostustaan seksiin. Kukaan heistä ei kuitenkaan ollut löytänyt lääketieteellistä ratkaisua asiaan, ja he olivatkin lopulta hyväksyneet aseksuaalisuutensa. (Mt. 997.)

2.2 Queer-yhteisö ja aseksuaalisuus

Tässä tutkielmassa queer-yhteisö tarkoittaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia ihmisiä, jotka identifioivat itsensä Twitter-profiilissaan osaksi näitä vähemmistöjä. Tässä tapauksessa identifioituminen näkyy kyseisen henkilön profiilikuvauksessa tai käyttäjänimessä suorana mainintana omasta seksuaali- tai sukupuoli-identiteetistä, tai hieman vähemmän suorasti Pride-lippujen kautta. Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöistä puhuminen queer-yhteisönä korostaa sitä, että käsittelen tutkielmassani yhteisön rakentumista ja yhteisöön kuulumista.

Sitä, miten erityisesti queer-yhteisön jäsenet suhtautuvat aseksuaalisuuteen ja sen sisällyttämiseen queer-yhteisöön, ei ole suoranaisesti tutkittu, mutta muut tutkimukset ovat jossain määrin sivunneet asiaa. Robbins ym. (2016) tutkivat, millaisia kokemuksia aseksuaaleilla on seksuaali-identiteettinsä paljastamisesta muille: Jotkut tutkimukseen osallistuneista olivat kertoneet aseksuaalisuudestaan queer-ystävillään saadakseen tukea ihmisiltä, joilla on samankaltaisia kokemuksia oman seksuaali-identiteettinsä marginaalisuudesta. Heidän esiin nostamassaan esimerkissä vastaanotto oli ollut kielteinen ja perustui lähinnä ajatukseen siitä, että aseksuaalisuus ei ole todellinen identiteetti ja että ihmiset ovat pohjimmiltaan aina seksuaalisia. (Mt. 756.) MacNeelan ja Murphyn (2015) tutkimus puolestaan käsittelee sitä, miten aseksuaalisen identiteetin omaksuminen on henkilökohtaisen merkityksen lähde, mutta saattaa myös olla uhka yksilön käsitykselle itsestään, sillä aseksuaalisuus poikkeaa huomattavasti länsimaisen yhteiskunnan heteronormatiivisesta ja seksuaalisuutta korostavasta ilmapiiristä. He mainitsevat, että yksi tutkimukseen osallistuneista aseksuaaleista oli löytänyt tukea queer-yhteisöstä. Tekstistä ei kuitenkaan selviä, löytyikö tuki sen vuoksi, että henkilö on aseksuaali, vai siksi, että hän kuuluu sukupuolivähemmistöön. (Mt. 804).

Mollet'n ja Lackmanin (2018) tutkimus keskittyy siihen, kuuluuko aseksuaalisuus yliopistossa opiskelevien aseksuaalien mielestä queer-yhteisöön. Tutkittavista valtaosa oli sitä mieltä, että aseksuaalisuus kuuluu queer-yhteisöön, mutta vain hieman yli puolet koki kuuluvansa siihen (mt. 625). Jotkut tutkimukseen osallistuneista aseksuaaleista eivät halunneet aseksuaalisuuden olevan osa queer-yhteisöä oman homofobisen asennoitumisensa vuoksi. Eräs tutkittava kertoi haluavansa pitää aseksuaalisen identiteettinsä erossa queer-yhteisöstä, sillä aseksuaalisuuden liittäminen queer-

yhteisöön liittäisi hänet samaan ryhmään homoseksuaalien kanssa. Hänen mukaansa aseksuaaliksi identifioituminen ei ole ”yhtä paha” kuin homoseksuaaliksi identifioituminen. Eräs toinen tutkittava ei halunnut liittää aseksuaalisuutta queer-yhteisöön, koska hänen näkemyksensä mukaan seksuaalivähemmistöt ovat heteroseksuaaleihin verrattuna huomattavan seksuaalisia, ja hän koki, että yhteys queer-yhteisön ja aseksuaalien välillä olisi haitallinen ”aseksuaalisuuden viestille”. Romanttinen suuntautuneisuus oli myös merkittävässä asemassa sille, nähtiinkö aseksuaalisuus osana queer-yhteisöä vai ei; useat tutkittavat kokivat, että heteroromanttiset aseksuaalit eivät välttämättä kuulu osaksi queer-yhteisöä tai että heitä ei haluta yhteisöön. (Mt. 626.)

Aiempi tutkimus on liittänyt aseksuaalisuuden muiden seksuaalivähemmistöjen joukkoon (ks. Mollet & Lackman 2018, 623; Scherrer 2008, 622). Aseksuaalisuus on McInnisin ja Hodsonin (2012, 727) mielestä valtavirrasta poikkeava, vähänarvostettu vähemmistö. Heidän analyysinsä mukaan aseksuaalien kokema syrjintä on syrjintää seksuaalivähemmistöä kohtaan (sexual minority prejudice) (mt. 733, 738). He asettavat siis aseksuaalisuuden selkeästi seksuaalivähemmistöksi muiden seksuaalisten suuntauksien joukkoon.

Mollet'n ja Lackmanin (2018, 624–626) aineistosta nousevat esille aseksuaalien omat näkemykset siitä, että aseksuaalisuus ei sovi yhteiskunnan heteronormatiiviseen narratiiviin, ja on siksi luonteeltaan osa queer-yhteisöä. Aseksuaalisuus poikkeaa hetero-oletuksesta, koska aseksuaalit eivät tunne seksuaalista viehätystä ketään kohtaan, eivätkä näin ollen seuraa oletuksia ihmisten seksuaalisesta kanssakäymisestä. Aromanttiset aseksuaalit eroavat yhteiskunnan sosiaalisista normeista lisäksi siksi, etteivät he halua edes romanttista parisuhdetta. Aseksuaaliset miehet eroavat myös yhteiskunnan sukupuolnormeista, sillä tyypillisesti miesten ajatellaan olevan huomattavan seksuaalisia. (MacNeela & Murphy 2015, 799–800, 803.) Jos aseksuaali siis haluaa tulla nähdyksi aseksuaalina, on hänen tultava ulos kaapista, eli kerrottava seksuaali-identiteetistään muille ihmisille (mt. 804; Mollet & Lackman 2018, 626; Robbins ym. 2016). Kaapista ulos tuleminen on perinteisesti yhdistetty homoseksuaaliseen kokemukseen (Robbins ym. 2016, 752). Lisäksi aseksuaaleilla on muiden seksuaalivähemmistöjen kanssa samankaltaisia kokemuksia siitä, että seksuaali-identiteetin paljastuminen muille saattaisi vaikuttaa heidän elämäänsä. Esimerkiksi MacNeelan ja Murphyn (2015, 803) tutkimuksessa eräs tutkittava kertoi pelkäävänsä, että aseksuaalisen identiteetin paljastuminen työpaikalla voisi haitata hänen työuraansa. Aseksuaalisuuden patologisointi myös liittää sen osaksi homoseksuaalisuuden ja marginalisoitujen sukupuoli-identiteettien historiallisen patologisoinnin jatkumoa (Scherrer 2008, 623).

Toisaalta, aseksuaalisuudelle ominainen seksuaalisen viehätyksen puuttuminen erottaa sen muista seksuaalivähemmistöistä (Mollet & Lackman 2018, 624; Scherrer 2008, 630). Guptan (2017) mukaan aseksuaalisuus eroaa muista seksuaali-identiteeteistä useilla tavoilla. Hän nostaa esille erityisesti sen, että useat seksuaalivähemmistöjen yhteisöt ovat kritisoineet yhteiskunnan negatiivista asennetta seksuaalisuutta kohtaan ja pyrkineet luonnollistamaan seksuaalisuuden erilaisia muotoja. Aseksuaaliset yhteisöt sen sijaan haastavat yhteiskunnan yliseksualisoitumisen, ja Guptan mielestä tämä voi haitata seksiposiitivisuuden edistämistä. (Mt. 991–992.) Aseksuaalisuus myös jää helposti huomaamatta, sillä sitä määrittää seksuaalisen käytöksen puutos, mikä ei välttämättä erota sitä näkyvästi heteronormatiivisesta narratiivista (MacNeela & Murphy 2015, 799; Scherrer 2008, 637.) Aseksuaalisuudella ei myöskään ole samanlaista näkyvyyttä julkisuudessa kuin muilla seksuaalisilla vähemmistöillä (MacNeela & Murphy 2015, 800).

Ihmisillä on tarve kuulua osaksi jotain sosiaalista ryhmää, ja he pyrkivät valitsemaan ryhmän, joka erottuu muista positiivisesti. Positiivisesti erottuvaan ryhmään kuulumisen kohottaa sekä yksilön omaa että ryhmän kollektiivista itsetuntoa. Huomattava epävarmuus omasta sosiaalisesta asemasta saa ihmisen identifioitumaan johonkin ryhmään voimakkaammin. (Hogg 2008, 35, 37.) Aseksuaaliseen identiteettiin kuuluva epävarmuus voi olla yksi syy sille, miksi aseksuaalit haluavat identifioitua osaksi queer-yhteisöä. Aseksuaalinen yhteisö rakentuu vahvimmin internetissä (MacNeela & Murphy 2015, 806; Scherrer 2008, 631). Internet ei kuitenkaan korvaa tosielämän kontakteja. Queer-yhteisöllä on myös fyysisiä tiloja, joissa yhteisön jäsenet voivat kokoontua (Scherrer 2008, 637). Kaiken kaikkiaan aseksuaalisuus tuntuisi asettuvan luontevasti osaksi queer-yhteisöä aseksuaalien ja muiden seksuaalivähemmistöjen jakamien syrjinnän kokemusten kautta, mutta yhteisön jäsenten omat näkemykset asiasta vaihtelevat. Tämän vuoksi olen kiinnostunut siitä, miten aseksuaalisuus asemoituu queer-yhteisössä. Haluan selvittää, näkevätkö queer-yhteisön jäsenet aseksuaalisuuden kuuluvan osaksi queer-yhteisöä ja miten aseksuaalisiksi identifioituvat asemoivat itsensä suhteessa queer-yhteisöön.

3 Aineisto ja tutkimusmenetelmät

Tässä luvussa kerron Twitteristä tutkimuskohteena, aineistostani, sen keruuprosessista ja valitsemastani analyysimenetelmästä, joka on aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Lopuksi pohdin tutkielmani eettisiä ongelmakohtia ja tiedon luotettavuutta.

3.1 Twitter tutkimuskohteena

Twitter on mikroblogi-sivusto, jolla oli vuoden 2019 lopussa arviolta 152 miljoonaa aktiivista käyttäjää päivittäin (Twitter 2020b). Sivustolla on mahdollista kirjoittaa 280 merkin pituisia viestejä eli twiittejä. Julkaistut twiitit ovat saatavilla myös rekisteröitymättömille lukijoille, paitsi jos käyttäjä on tehnyt profiilistaan yksityisen. Yksityisen profiilin ja kaikki sen alla lähetetyt twiitit pystyvät näkemään vain ne käyttäjät, jotka yksityisen profiilin omistaja on hyväksynyt seuraajikseen. Twiitteihin voi reagoida vastaamalla, jakamalla tai tykkäämällä. Jakaminen tapahtuu uudelleentwiittaamalla, eli käyttäjä jakaa jonkun toisen käyttäjän twiitin sellaisenaan omille seuraajilleen. Uudelleentwiitata voi myös kommentoiden, jolloin twiittiin tulee näkyviin kommentin alle esikatselu uudelleentwiitatusta twiitistä. (Laaksonen & Matikainen 2013, 200; Twitter 2019.) Twitter-keskustelut eivät ole suoraviivaisia, vaan aloitustwiittiin tulleet primäärivastaukset saattavat saada useampia sekundäärivastauksia, joista kaikki saattavat edelleen jatkaa omiin suuntiinsa (Rättilä ym. 2019, 383).

Julkaistut twiitit jäävät nähtäville käyttäjän profiiliin, ellei käyttäjä poista niitä. Twitterin avatessaan käyttäjälle tulee näkyviin ensimmäisenä aikajana, joka näyttää henkilökohtaisten asetusten mukaan seurattujen käyttäjien joko reaaliaikaiset uusimmat twiitit tai Twitterin suodattamat parhaat twiitit. Aikajana kuitenkin muuttuu usein riippuen siitä, kuinka monia käyttäjiä henkilö seuraa. Juuri tämän ominaisuuden vuoksi yksi twiitti jää nopeasti uudempien alle ja Twitterin sisältö saattaa tuntua lyhytkestoiselta (ephemeral). Sisällön lyhytkestoisuus voi tutkimuksen mukaan rohkaista käyttäjiä osallistumaan keskusteluun herkemmin, sillä jos siihen ei reagoi heti, voi olla, ettei toista mahdollisuutta tule. (Bernstein 2011, 55; Isotalus & Jussila & Matikainen 2018, 8; Twitter 2019.) Tutkimuksen mukaan tiettyjen sosiaalisen median alustojen tarjoama edes näennäinen anonymitteetti saattaa rohkaista ihmisiä jakamaan itsestään asioita, joita he eivät jakaisi kasvokkaisessa kanssakäymisessä (Beninger 2018, 63; Hakala & Vesa 2013, 224; Laaksonen & Matikainen 2013, 199; Ma & Hancock & Naaman 2016; Suler 2004; Yang & Quan-Haase & Nevin & Chen 2018, 80). Jaettavat asiat voivat olla positiivisia ja vahvasti henkilökohtaisia, mutta ovat usein myös muihin ihmisiin kohdistuvia negatiivisia viestejä: kovaa kritiikkiä, vihaa tai jopa uhkauksia (Ma ym. 2016, 3866; Suler 2004, 321; Yang ym. 2018, 81).

Valitsin Twitterin tutkimuskohteeksi ensisijaisesti siksi, että olen tietoinen siellä käytävistä keskusteluista. Keskustelua voisi varmasti löytää muualtakin, mutta esimerkiksi keskustelufoorumit eivät mielestäni tavoita yhtä monenkirjavaa yleisöä kuin yleisemmät sosiaaliset mediat.

Keskustelufooromit ovat usein suuntautuneet johonkin tiettyyn aiheeseen, joten sen käyttäjät ovat ihmisiä, joita kyseinen aihe kiinnostaa. Twitter puolestaan ei ole keskittynyt mihinkään yksittäiseen aiheeseen, vaan sen käyttäjät voivat vapaasti valita, miten ja mihin tarkoitukseen sitä haluavat käyttää ja millaista sisältöä sieltä etsiä. Kun käyttäjän seuraamat profiilit uudelleentwiittaavat itselleen merkityksellisiä twiittejä, saattaa käyttäjä törmätä keskusteluihin, joita ei ollut tullut edes ajatelleeksi. Twiittien lyhytaikainen näkyvyys ja käyttäjäprofiilien mahdollinen anonymiteetti saattavat rohkaista käyttäjiä osallistumaan keskusteluun, vaikkeivät he tavallisesti kokisi sitä itselleen merkitykselliseksi tai niin kiinnostavaksi, että lähtisivät sitä erikseen etsimään. Tämän vuoksi pidän Twitteriä hedelmällisenä tutkimuskohteena.

3.2 Aineiston esittely

Aineistoni koostuu englanninkielisistä twiiteistä, jotka keräsin joulukuussa 2019 ja tammikuussa 2020. Etsin twiittejä hakusanojen asexual, asexuality, ace, pride, lgbt ja lgbtq eri yhdistelmillä. Luin yhteensä noin 550 twiittiä. Näistä kokosin aineistokseni 147 twiittiä, jotka koskivat aseksuaalisuutta joko ylipäättään tai suhteessa queer-yhteisöön, ja joiden kirjoittaja oli identifioinut itsensä joko osaksi queer-yhteisöä tai aseksuaaliksi. Valtaosassa tapauksia käyttäjien seksuaali- tai sukupuoli-identiteetti kävi ilmi profiilikuvauksesta, eli käyttäjä oli maininnut identiteettinsä profiilitekstissään. Joissain tapauksissa identiteetti kävi ilmi Pride-lipusta käyttäjänimessä, ja joissain tapauksissa se oli mainittu keräämässäni twiitissä. Keräsin käyttäjistä talteen vain tiedon heidän seksuaali- tai sukupuoli-identiteetistään, joskaan en aio identifioida heitä tässä tutkielmassa tarkemmin kuin mainitsemalla, ovatko he queer-yhteisön jäseniä vai aseksuaaleja. Keräämistäni twiiteistä 92 oli lopulta tutkimuskysymyksen kannalta oleellisia. Näistä 40 olivat aseksuaalien kirjoittamia ja 52 queer-yhteisön jäsenten kirjoittamia. Twiitit olivat pääasiallisesti tekstiä, mutta kahteen oli liitetty mukaan kuva.

3.3 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Verkkoaineistoja ja -keskusteluja on mahdollista analysoida monin eri keinoin. Valitsin analyysitavakseni sisällönanalyysin, sillä sen tavoitteena on muodostaa tiivistetty mutta syvälinen kuvaus tutkimuksen kohteena olevan keskustelun sisällöistä ja teemoista. Haluan keskittyä tekstin merkityksien löytämiseen enkä niinkään siihen, miten merkityksiä tuotetaan, joten sisällönanalyysi sopii hyvin tutkimuskysymyksen tarkasteluun. Sisällönanalyysi on mahdollista tehdä teoria- tai aineistolähtöisesti. Aineistolähtöisen analyysin tavoitteena on luoda teoreettinen kokonaisuus luomalla aineiston perusteella luokitteluita tai teemoja. (Hakala & Vesa 2013, 218, 222; Laaksonen

& Matikainen 2013, 204, 208; Tuomi & Sarajärvi 2018, 108, 117.) Verkkokeskusteluja tutkiessa on otettava huomioon, millä alustalla keskustelu on käyty, sillä eri alustat mahdollistavat erilaisen viestinnän. Ennen analyysin aloittamista on mietittävä, mikä kaikki lasketaan vuorovaikutukseksi: luetaanko pelkkiä sanoja, vai otetaanko mukaan hymiöt ja mahdolliset kuvat? (Hakala & Vesa 2013, 219; Laaksonen & Matikainen 2013, 211.) Itse päädyin ottamaan analyysiini mukaan sanallisen ilmaisun lisäksi myös hymiöt sekä ne kaksi kuvaa, jotka twiitteihin oli liitetty, sillä Twitterissä hymiöt ja erilaiset kuvat ovat oleellinen osa kommunikaatiota. Analyysini sivuaa myös lyhyesti twiittien kielenkäyttöä, sillä vaikka se ei ole suoranaisesti kiinnostukseni kohteena, on se mielestäni myös oleellinen osa Twitterin kommunikaatiota.

Laaksonen ja Matikainen (mt. 208) ehdottavat käyttämään verkkokeskustelun analyysin teemojen ja luokkien löytämiseen apuna tutkimuskysymykseen tiukasti sidottuja luokittelu- ja teemarunkoja. Tutkimuskysymykseni on: miten aseksuaalisuus asemoituu queer-yhteisössä? Aloitinkin analyysini etsimällä keräämistäni queer-yhteisön twiiteistä mielipiteitä siitä, kuuluuko aseksuaalisuus heidän mielestään osaksi queer-yhteisöä vai ei. Näin jaoin twiitit kahteen kategoriaan: queer-yhteisön jäsenet, joiden mielestä aseksuaalisuus kuuluu osaksi yhteisöä, ja queer-yhteisön jäsenet, joiden mielestä aseksuaalisuus ei kuulu osaksi yhteisöä. Jatkoin etsimällä twiiteistä perusteluita mielipiteille. Pelkistin löytämäni ilmaisut ja etsin niistä samankaltaisuuksia ryhmittelyä varten. Näin löysin aineistosta toistuvia teemoja. Käytin apunani perinteistä värikynillä alleviivausta. Kummassakaan kategoriassa ei esille noussut yksittäisiä mielipiteitä, jotka olisivat eronneet selkeästi muista, vaan koko aineisto asettui löytämieni teemojen alle.

Aseksuaalien twiittien käsittelyn aloitin etsimällä niistä mielipiteitä siitä, kuuluuko aseksuaalisuus osaksi queer-yhteisöä vai ei, jonka jälkeen etsin perusteluita mielipiteille. Etsin myös aseksuaalien kokemuksia kohtaamisista queer-yhteisön kanssa sekä mainintoja siitä, miten aseksuaalit kokevat keskustelun omasta jäsenyydestään queer-yhteisöön. Samoin kuin queer-yhteisön twiittien kanssa, pelkistin löytämäni ilmaisut ryhmitelläkseni ne, jolloin saatoin löytää toistuvia teemoja. Näistäkin twiiteistä valtaosa asettui helposti löytämieni teemojen alle, mutta mukana oli myös yksi käyttäjä, jonka twiitti erosi huomattavasti muista. Tuon senkin analyysissäni esiin.

3.4 Eettiset kysymykset ja tiedon yleistettävyys

Twitter antaa dataa käytettäväksi akateemista tutkimusta varten, mutta siihen on pyydetävä lupa (Twitter 2020a). Lähetin Twitterille hakemuksen, jossa kerroin, että tarkoitukseni on käyttää Twitterin dataa kandidaatintutkielmaan. Kirjoitin heille lyhyesti tutkimuskysymyksestäni sekä siitä,

miten aion dataa käsitellä, ja sain myöntävän vastauksen. Twitterin käyttäjäehtojen mukaan twiittejä saa käyttää akateemiseen tutkimukseen kysymättä lupaa yksittäisiltä käyttäjiltä (mt.).

Verkkoaineistoa käytettäessä on aineiston anonymisointi haasteellista, sillä alkuperäisen tekstin löytää helposti kirjoittamalla suoran lainauksen hakukoneeseen (Laaksonen & Matikainen 2013, 194). Aineistoni koostuu tiedoista, jotka käyttäjät ovat jakaneet julkisesti kaikkien Twitteriä selaavien nähtävillä, mutta on mahdollista, etteivät käyttäjät tiedosta sitä, että heidän twiittejään tai profiilitietojaan voidaan käyttää tutkimukseen, sillä harvat ihmiset lukevat palvelun käyttöehdot siihen rekisteröityessään. Epäselvää on myös se, kuinka tarkasti käyttäjät ymmärtävät Twitter-profiilinsa sisällön olevan julkista ja kaikkien internetiä selaavien löydettävissä. (Beninger 2018, 63; Laaksonen & Matikainen 2013, 195.) Seksuaalinen suuntautuminen on arkaluonteista tietoa, joten pidän anonymiteetin säilyttämistä erityisen tärkeänä. Sen vuoksi käytän tässä tutkielmassa suoria lainauksia vain suomeksi käännettynä. Koska aineistoni on englanninkielinen, twiittien kääntäminen suomeksi vaikeuttaa alkuperäisilmaisujen selvittämistä ja täten käyttäjien löytämistä.

Tutkimuksen kohteena olevan sosiaalisen median alustan käytäntöjen ja normien tunteminen on tutkijalle tärkeää, koska vain siten on mahdollista ymmärtää, millaisia muotoja tietyn verkkoalustan viestintä voi saada ja mitä niillä tarkoitetaan (Hakala & Vesa 2013, 224; Laaksonen & Matikainen 2013, 201, 211; Yang ym. 2018, 76, 84). Ihmiset käyttävät sosiaalista mediaa eri tarkoituksiin; käyttö voi liittyä sosiaalisuuteen, vapaa-aikaan tai ammattiin, jolloin profiilissa jaettavat tiedot vaihtelevat ammattimaisesta henkilökohtaiseen ja pinnallisesta syvälliseen (Beninger 2018, 61). Ihmiset saattavat kätkeä oikean identiteettinsä tai luoda virtuaalisen ideaaliminän, ja saatavilla oleva tieto on subjektiivista ja usein puutteellista, ellei suorastaan virheellistä (Beninger 2018, 64–66; Hakala & Vesa 2013, 223, 238; Laaksonen & Matikainen 2013, 194; Yang ym. 2018, 76–78; Zimmer 2010, 314). Eräs saatavan tiedon luotettavuuteen vaikuttava tekijä on trollaus, eli tarkoituksellinen konfliktinhakuisuus tai harmin aiheuttaminen trollin oman huvin vuoksi. Trolli esittää olevansa aidosti kiinnostunut keskustelusta voidakseen muka-vilpittömillä viesteillään tuottaa kaaosta ja mielipahaa. (Hardaker 2010, 237.) Trollaus on laajalle levinnyt Internet-ilmiö, johon todennäköisesti törmää sosiaalisen median aineistoissa. Vakavat keskustelut ihmisoikeuksista vetävät puoleensa trolleja, ja tutkimuksen mukaan esimerkiksi Tumblrissa näin on käynytkin. (Yang ym. 2018, 82–83.) On siis mahdollista, etteivät kaikki keräämäni twiitit ole rehellisiä mielipiteitä, tai niihin ei ole twiittien pituusrajotusten puitteissa mahtunut kaikki oleellinen tieto. Koska olen käyttänyt Twitteriä aktiivisesti usean vuoden ajan, kykenen helposti seuraamaan siellä käytävää keskustelua ja ymmärtämään

sitä. Aina on kuitenkin olemassa mahdollisuus, että tulkitseen twiitin sanoman eri tavalla, kuin käyttäjä on sen tarkoittanut.

Koska aineistoni on englanniksi, on myös hyvä pitää mielessä, että merkityksiä ei voi saada käännettyä suoraan toiselle kielelle. Kielen kääntäminen on aina kääntäjän tulkintaa siitä, mikä alkuperäinen viesti on, ja on olemassa mahdollisuus, että olen tulkinut jonkin asian alkuperäisestä merkityksestä poiketen. Olen analysoinut twiittejä lähinnä englanniksi välttyäkseni unohtamasta, mikä alkuperäinen sisältö oli. Käänsin twiiteistä suomeksi vain oleelliset osat, joita halusin tutkielmassani lainata. Olen kääntänyt käyttämäni twiittilainaukset kirjakielelle, sillä vaikka twiittien sävy on yleensä puhekielimäisempää, pidän sitä selkeämpänä ratkaisuna siksi, että englannin ja suomen rakenteet poikkeavat toisistaan.

Tässä tutkielmassa saatua tietoa ei voi yleistää koskemaan laajempaa joukkoa ihmisiä, vaan se on tiukasti sidoksissa siihen, ketkä käyttävät Twitteriä, ja millaiselle yleisölle jokin tietty twiitti ja siihen liittyvä keskustelu ovat sattuneet leviämään. Kaikki keräämäni twiitit eivät myöskään välttämättä ole rehellisiä mielipiteitä tai olen voinut tulkita ne väärin kontekstin puuttuessa.

4 Keskeiset tutkimushavainnot

Analyysini jakautuu kahteen osaan, joista ensimmäinen käsittelee queer-yhteisön jäsenten twiittejä ja toinen osa aseksuaalien twiittejä. Ensimmäisessä osassa tutkin, millaisin perusteluin aseksuaalisuus joko otetaan osaksi yhteisöä tai jätetään sen ulkopuolelle. Toisessa osassa tuon esille, miten aseksuaalit itse osallistuvat keskusteluun. Analyysin tarkoitus on vastata tutkimuskysymykseeni: miten aseksuaalisuus asemoituu queer-yhteisössä. Näkevätkö queer-yhteisön jäsenet aseksuaalisuuden kuuluvan osaksi queer-yhteisöä, ja miten aseksuaalisiksi identifioituvat asemoivat itsensä suhteessa queer-yhteisöön? Twiittien sisällön lisäksi tarkastelen väljästi, minkä sävyistä kielenkäyttö on tietyn kategorian sisällä, ja mitä ei-sanallista viestintää twiitteihin liittyy. En halua keskittyä twiittien retorisiin keinoihin, sillä se ei ole osa tutkimuskysymystäni, mutta en halua myöskään jättää sitä täysin huomiotta, sillä se on mielestäni oleellinen osa Twitterissä käytävää keskustelua.

Twiiteissä käytetään joitain puhekielen ilmauksia, jotka olen jättänyt tekstiin sellaisenaan: Yleinen englanninkielinen lyhenne aseksuaalisuudelle on ace ja aromanttisuudelle puolestaan aro (LGBT Wiki 2020b). Alloseksuaali, tai lyhyesti allo, on epävirallinen käsite, joka tarkoittaa aseksuaalin vastakohtaa, eli ihmistä, joka kokee seksuaalista viehätystä ja jolla on seksuaalisia haluja (LGBT

Wiki 2020a). Cishet on yleinen lyhenne cissukupuolisille heteroseksuaaleille (Macmillan Dictionary 2020).

4.1 Queer-yhteisön mielipiteet

Aseksuaalisuuden kuulumisesta tai kuulumattomuudesta queer-yhteisöön on keskusteltu Twitterissä laajasti ja usean vuoden ajan. Itse törmäsin keskusteluun ensimmäisen kerran vuoden 2017 kesällä, mutta tiedän, että sitä on käyty jo aiemmin. Keskustelu käy havaintojeni mukaan vilkkaimmillaan Pride-kuukauden aikana, mutta jatkuu kuitenkin ympäri vuoden. Keskustelu on ollut kaikissa havaitsemisiani tapauksissa laajamittaista ja vilkasta.

Keräämässäni aineistossa queer-yhteisön twiittejä oli yhteensä 52. Jaoin nämä twiitit kahteen kategoriaan sen perusteella, kuuluiko aseksuaalisuus kirjoittajan mielestä osaksi queer-yhteisöä vai ei. Kielteisiä twiittejä oli 34, myönteisiä puolestaan 18.

4.1.1 Aseksuaalisuus ei ole osa queer-yhteisöä

Kaikki eivät perustelleet mielipidettään, vaan totesivat yksinkertaisesti, ettei aseksuaalisuus kuulu queer-yhteisöön tai ettei se oikein sovi joukkoon. Ne käyttäjät, jotka perustelivat kantansa, käyttivät perusteluna **aseksuaalisuuden määritelmää**, **queer-yhteisön määritelmää** sekä **historiallisen ja nykyhetkisen vainon puutetta**. Myös keskustelu oman yhteisön merkityksestä nousi vahvasti esille.

Huomattavan monet olivat sitä mieltä, että aseksuaalisuutta ei ole olemassa. Mukana oli myös muutamia, jotka sanoivat hyväksyvänsä aseksuaalisuuden seksuaali-identiteettinä. Useat näistä käyttäjistä eivät kuitenkaan näyttäneet ymmärtävän, mitä aseksuaalisuus tarkoittaa ja millaisia seksuaali-identiteettejä siihen liittyy. Jotkut käyttäjät sanoivat suoraan, että aseksuaalisuus itsessään ei ole seksuaali-identiteetti, vaan aseksuaalit ovat heteroseksuaaleja, *jotka vain haluavat näyttää erilaisilta*², tai että aseksuaalisuus ei ole realistista, sillä kaikki ovat joskus *kohdanneet jonkun tai jonkin, mitä kohtaan eivät ole kokeneet seksuaalista halua*. Toiset hyväksyivät aseksuaalisuuden identiteettinä, mutta kokivat, että koska aseksuaalisuus tarkoittaa seksuaalisen halun puuttumista, se ei ole varsinainen seksuaalisuuden muoto, eikä täten kuulu osaksi queer-yhteisöä. *Vähäinen himokkuus ei ole seksuaalisuus*, totesi eräs käyttäjä, joka oli myös sitä mieltä, että aseksuaalit identifioivat itsensä cissukupuolisiksi heteroseksuaaleiksi, ja muistutti, että *on ok olla hetero*.

---

² Suorat lainaukset olen merkinnyt kursiivilla.

Twiiiteissä mainittiin heteroseksuaalisuus ja -romanttisuus 11 kertaa eri variaatioina (*cishet, het, straight, heteroromantic, hetero sexual*), minkä lisäksi kolme kertaa mainittiin, että aseksuaalit, jotka ovat romanttiselta suuntaukseltaan jotain muuta kuin heteroromanttisia, ovat ainoita aseksuaaleja, jotka voivat kuulua queer-yhteisöön. Erään käyttäjän mukaan aseksuaalit saattavat queer-yhteisön huonoon valoon, sillä he ovat vain heteroseksuaaleja, jotka haluavat olla erilaisia. Eräs toinen käyttäjä puolestaan vastusti aseksuaalien kuulumista queer-yhteisöön siksi, että hänen mielestään aseksuaalit eivät kunnioita muita seksuaalivähemmistöjä. Hän kertoi nähneensä, miten aseksuaalit Tumblrissa vitsailevat säästyvänsä seksitaudeilta, koska eivät harrasta seksiä, sanovat, että Pride-kulkueiden julkiset hellyydenosoitukset inhottavat heitä, ja *näkevät allot melkein seksuaalisina petoina*.

Muutama käyttäjä oli sitä mieltä, että aseksuaaleilla kuuluisi olla oma yhteisönsä. Kaksi huomautti, että aseksuaaleilla on jo oma yhteisö. Toinen heistä lisäsi, että aseksuaalien on *melko loukkaavaa yrittää ujuttautua ryhmään, johon eivät kuulu*. Erään käyttäjän mukaan queer-yhteisö on *yksinomaan HLBT-ihmisille /syystä/*, mutta ei kertonut, mikä tämä painava syy on.

Huomattavan monet keskustelijat perustelivat aseksuaalisuuden queer-yhteisöstä poisjättämistä aseksuaalien historiallisen ja nykyhetkisen vainon puuttumisella. Twiiiteistä 11 (32 %) käsitteli aseksuaalien kokemuksista puuttuvaa kärsimystä, jonka vakavuus vaihteli kamppailuista syrjintään, sortoon ja jopa väkivaltaan. Käyttäjät olivat sitä mieltä, että aseksuaalien ja queer-yhteisön jäsenten kokemukset eivät ole yhteneväisiä, että aseksuaalien ja queer-yhteisön kamppailut ovat niin erilaisia, ettei niitä voi ratkoa samojen taisteluiden kautta, ja että *seksistä pidättäytyminen ei tee teistä sorrettuja*. Käyttäjät toivat esiin homoseksuaalien ja transsukupuolisten ihmisten kokeman systemaattisen sorron ja väkivallan sekä historiallisen kärsimyksen, johon aseksuaalien kokemuksia ei heidän mielestään voi verrata. Epäselväksi useimpien käyttäjien kohdalla jäi, millaisia kamppailuita he ajattelivat aseksuaaleilla olevan vai olivatko he kenties sitä mieltä, etteivät aseksuaalit kohtaa identiteettinsä vuoksi minkäänlaisia vaikeuksia. Twiiiteistä neljässä tuotiin esille seksistä pidättäytyminen ja siihen liittyvät vaikeudet, joiden nämä käyttäjät näkivät olevan ainoita ongelmia, joita aseksuaalit arkielämässään kokevat.

Esille nousi myös se, miten merkityksellistä kielenkäyttö on yhteisön rakentumiselle. Eräs käyttäjä oli sitä mieltä, että koska yhteisöstä puhuttaessa käytetään kirjainyhdistelmää HLBT, kuuluvat yhteisöön vain homoseksuaalit, lesbot, biseksuaalit ja transsukupuoliset. Hänen mielestään queer-yhteisön määritelmä syntyy nimenomaan tästä kirjainyhdistelmästä, eikä missään *ole sanottu, että queer-yhteisöön kuuluvat kaikki jotka eivät ole cishet alloja*.

Valtaosassa twiiteistä kielenkäyttö oli vähättelevää ja kärjekästä, joskus jopa hyökkäävää. Joukossa oli myös asiallisia puheenvuoroja, mutta niitä oli yhteensä vain viisi. Hymiöitä oli käytetty vain kolmessa twiitissä, ja jokaisella kerralla sarkastisessa merkityksessä. Olkiaan kohauttava hymiö twiitissä, jossa sanotaan, etteivät aseksuaalit *koe samoja kokemuksia kuin HLBT ihmiset, ihan vain ajatuksena* 🙄, kertoo siitä, että kirjoittaja pitää asiaa ilmiselvänä ja vähättelee siitä käytävää keskustelua. Sydänsilmäiset hymiöt yhdistettynä viestiin *lisäksi aseksuaalit eivät ole pohjimmiltaan hlbt* 😏😏😏 ja tähtisilmäinen hymiö twiitissä *seksistä pidättäytymisestä koituvien harmien vertaaminen homojen/transsukupuolisten kohtaamaan väkivaltaan* 😡 ovat molemmat vahvasti sarkastisia ja kertovat siitä, että kirjoittajan mielestä keskustelu aseksuaalisuudesta osana queer-yhteisöä on turhaa ja jopa typerää.

4.1.2 Aseksuaalisuus on osa queer-yhteisöä

Aseksuaalisuuden kuulumista queer-yhteisöön perusteltiin kahden teeman kautta. Ensimmäinen teema on **heteronormista poikkeaminen**, toinen teema on **syrynnän kohtaaminen**.

Myönteisesti aseksuaalisuuteen osana queer-yhteisöä suhtautuvat käyttäjät toivat vahvasti esiin sen, että queer-yhteisöön kuuluvat kaikki, *jotka poikkeavat seksuaali- ja sukupuoli-identiteettien mielletyistä normeista*. Queer-yhteisö koostuu heidän mielestään kaikista niistä ihmisistä, jotka eivät ole sekä heteroseksuaaleja että cissukupuolisia. Aseksuaalit eivät ole heteroseksuaaleja, ja sen vuoksi he ovat osa queer-yhteisöä. Myös tämän ryhmän twiiteissä tuotiin esiin kielen merkitys yhteisön rakentajana: eräs käyttäjä huomautti, miten merkityksellistä inklusiivinen kielenkäyttö on, ja sen vuoksi HLBT-yhteisöstä näkee usein käytettävän nimityksiä HLBTQ+ tai queer.

Twiiteistä kahdessa puhuttiin siitä, että aseksuaalit kohtaavat elämässään syrjintää tai jopa sortoa. Sen vuoksi he tarvitsevat tukea ja solidaarisuutta, mitä queer-yhteisö voi heille tarjota. Mukana oli myös käyttäjä, joka toi esiin huomioitaan siitä, miten queer-yhteisö kohtelee aseksuaaleja. Hänen mukaansa aseksuaalisuus nähdään stereotyyppinä, jotta sitä ei tarvitsisi ottaa tosissaan. Hän vertasi tätä siihen, miten heteroseksuaalit supistavat homoseksuaalisuuden määritelmän koskemaan vain sitä, kenen kanssa homoseksuaalit haluavat harrastaa seksiä. Hänen mielestään aseksuaalit kohtaavat *kierrätettyä bifobiaa ja homofobiaa muilta queer-ihmisiltä, jotka haluavat pelata sortopeliä samalla kun hyljeksivät ja sortavat kokonaista ihmisryhmää*. Sortopelillä (*the game of oppression*) hän viittaa siihen, miten aseksuaalisuus suljetaan queer-yhteisön ulkopuolelle usein siitä syystä, että heidän ei nähdä kokevan elämässään sortoa samoin kuin muiden seksuaalivähemmistöjen.

Kaiken kaikkiaan tämän ryhmän twiitit olivat melko suoraviivaisesti samaa mieltä sekä siitä, mitä asexuaalisuus on, että siitä, miksi se on osa queer-yhteisöä. Twiittien sävy oli suurimmaksi osin rauhallista ja asiallista. Vain kahdessa twiitissä käytettiin hymiöitä, joista toinen oli yksinkertaisesti surun ilmaus sympatiana asexuaalien kokemaa syrjintää kohtaan, ja toinen kommentoimassa sitä, miten naurettavaa on, että ihmiset, joita itse sorretaan, sortavat puolestaan muita. Näiden kahden twiitin sävykin erosi hieman muista: kieli oli kiihkeämpää. Lisäksi yksi henkilö oli käyttänyt vastauksenaan meemiä, joka on Twitterissä melko yleinen, mutta jonka kielenkäyttö ei ole erityisen asiallista. Meemissä on kuva Super Mario Bros -pelin Mariosta lukemassa karttaa. Hänen yläpuolellaan lukee: *Huh, this is odd. The map said I wouldn't encounter a dumb fuck for another two miles.* Tällä meemillä käyttäjä viittasi niihin ihmisiin, joiden mielestä asexuaalisuus ei ole osa queer-yhteisöä.

4.2 Asexuaalien kokemukset

Asexuaalien twiittejä oli yhteensä 40, ja niistä selkeästi esille nousevia teemoja olivat **aseksuaalinen identiteetti ja sen mitätöiminen, queer-yhteisöön kuuluminen** sekä **kaltoinkohtelun kokemukset**. Kaikki käyttäjät eivät ottaneet kantaa siihen, kuuluuko asexuaalisuus osaksi queer-yhteisöä tai pitäisikö sen heidän mielestään siihen kuulua, mutta niistä, jotka asiaa kommentoivat, valtaosa oli sitä mieltä, että asexuaalisuus kuuluu osaksi queer-yhteisöä. Joukossa oli yksi henkilö, joka oli vahvasti sitä mieltä, ettei asexuaalisuus kuulu queer-yhteisöön.

Twiittien sävy oli pääosin asiallista ja rauhallista. Hymiöitä käytettiin vähäisesti, ja niistä kaikki paitsi yksi kuvasivat myönteisiä tunteita: iloa tai innostusta. Kielteisessä merkityksessä käytettiin pellehymiötä, josta keskustelen tarkemmin luvussa 4.2.2.

4.2.1 Asexuaalisuus ei ole heteroseksuaalisuutta

Useat asexuaalit oikoivat twiiteissään ihmisten harhaluuloja siitä, mitä asexuaalisuus on ja ei ole. Jotkut sanoivat yksinkertaisesti, että asexuaalisuus on queer-identiteetti, kun taas jotkut puhuivat siitä, että asexuaalisuus ei ole heteroseksuaalisuutta. Esille tuotiin, että vaikka *olisit cis/het, se ei kumoa seksuaalisuuttasi!* Tässä yhteydessä oletan, että *het* viittaa heteroromanttisuuteen.

Asexuaalisuuden sanottiin olevan seksuaali-identiteetti, jonka erityispiirre on se, ettei ihminen ole kiinnostunut mistään sukupuolesta. Tämän nähtiin kumpuavan samasta lähteestä, mistä muidenkin seksuaali-identiteettien tiettyyn sukupuoleen kohdistuva kiinnostus on peräisin. Asexuaalisuutta verrattiin bi- ja panseksuaalisuuteen, sillä näin identifioituvat ihmiset voivat *päätyä suhteeseen*

vastakkaisen sukupuolen kanssa ja ovat silti bi/pan. Samoin aseksuaalit voivat joskus harrastaa seksiä muiden kuin oman sukupuolensa edustajien kanssa, mutta se ei muuta sitä, etteivät he lähtökohtaisesti ole kiinnostuneita mistään sukupuolesta seksuaalisesti. Esille tuotiin myös se, miten tärkeää aseksuaalisuudesta puhuttaessa on erottaa seksuaalinen ja romanttinen kiinnostus toisistaan. *Heteroromanttinen tai ei, henkilö ei SILTI ole heteroseksuaali.*

4.2.2 Yhteisön merkitys

Suurin osa niistä, jotka ottivat kantaa siihen, kuuluuko aseksuaalisuus queer-yhteisöön, olivat sitä mieltä, että se kuuluu. Esille tuotiin queer-yhteisön määritelmä: *Eikö koko pointti ole että ”me arvostamme eri suuntauksia jotka eivät ole heteroa”?* Yksi käyttäjä sanoi, että *on kuitenkin erittäin tärkeää tiedostaa paikkansa yhteisössä,* mutta epäselväksi jäi, mitä hän tällä tarkoitti. Useat käyttäjät toivat esille sen, miten tuntevat olevansa kahden ryhmän välissä: toisaalta he eivät sovi heteroseksuaalisen valtaväestön joukkoon, mutta queer-yhteisökään ei hyväksy heitä. He kokivat olevansa ulkopuolisia kaikkialta. Eräs käyttäjä sanoi, että *ei ole hauskaa, kun ei kuulu mihinkään ryhmään.* Mukana oli myös yksi käyttäjä, joka ei ollut tiennyt kuuluvansa queer-yhteisöön aromanttisuutensa vuoksi, sekä yksi, joka sanoi aina unohtavansa olevansa osa queer-yhteisöä. Kaksi käyttäjää kertoivat, etteivät halua enää olla tekemisissä queer-yhteisön kanssa, koska ovat joutuneet kokemaan sen suunnalta syrjintää.

Esille tuotiin myös se, että aseksuaalisuus on jo kauan ollut osa queer-yhteisöä myös historiallisesti. Eräs käyttäjä liitti twiittiinsä kuvan, joka on peräisin vuodelta 1973. Kuvassa on taulu, jossa sanotaan, että jokainen saa identifioitua siten, kuin itse haluaa, mitä seuraa lista esimerkki-identiteeteistä, joiden joukossa on myös aseksuaalisuus. Toinen käyttäjä toi esille, että Stonewallissa³ oli mukana aseksuaaleja, jotka *taistelivat sen puolesta, että MEIDÄT KAIKKI hyväksyttäisiin.* Yhteisöön kuuluminen nähtiin tärkeänä. Esille tuotiin aktivismin merkitys vähemmistöille. Aseksuaaleja on erään käyttäjän mukaan alle 1 prosentti väestöstä, ja hän halusi tietää, miksi niin pienen ryhmän pitäisi joutua ajamaan asiaansa yksin. Yksi käyttäjä kertoi, että hänen suurin pelkonsa kaapista

---

³ Stonewall viittaa Stonewallin mellakoihin kesäkuussa 1969. Stonewall Inn on New Yorkilainen homobaari, jonka edustalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen edustajat ottivat yhteen poliisien kanssa protestoidakseen seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen huonoa kohtelua. Mellakat synnyttivät kansainvälisen liikkeen seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen puolesta, ja Stonewall on edelleen tasa-arvon symboli. (Britannica Academic 2020.)

ulostulemiseen liittyen on se, ettei häntä enää sen jälkeen hyväksytä osaksi yhteisöä. Eräs toinen henkilö toi esille sen, että queer-yhteisön *kuuluisi olla turvallinen yhteisö*.

Yksi käyttäjä erottui selkeästi toisista. Hän oli sitä mieltä, että aseksuaalisuus ei kuulu osaksi queer-yhteisöä. Hänen mukaansa aseksuaalit kuuluvat yhteisöön vain, jos ovat transsukupuolisia tai romanttiselta suuntautumiseltaan jotain muuta kuin heteroromanttisia. Hänen mukaansa heteroromanttiset aseksuaalit ovat heteroseksuaaleja (*straight*), jotka eivät vain ole seksuaalisesti kiinnostuneet kenestäkään, ja sama pätee aromanttisiin ihmisiin. *Olet silti hetero ellet ole trans tai bi/pan/homoromanttinen/seksuaali* 🤪. Tämän käyttäjän twiittien sävy erosi huomattavasti muista aseksuaalien twiittien sävyistä. Sävy oli vähättelevä, ja käytössä ollut pellehymiö viittaa Twitterin kontekstissa siihen, että jotakuta pidetään pellenä, eli tyhminä. Tässä tapauksessa käyttäjä siis piti pellenä niitä, jotka pitävät aseksuaalisuutta osana queer-yhteisöä. Käyttäjä lopetti twiittinsä sanoin: *lmao olette kaikki TYHMIÄ tyhmiä*. Lyhenne lmao (laughing my ass off) on tässä yhteydessä epäsuora tapa sanoa, että käyttäjä pitää muita tyhminä ja keskustelua naurettavana.

Kielen merkitykseen yhteisön rakentajana ei suoranaisesti otettu kantaa aseksuaalien twiiteissä, mutta siitä voi nähdä käytännön esimerkkejä; lähes kaikki niistä, jotka sanoivat aseksuaalisuuden kuuluvan osaksi queer-yhteisöä, käyttivät yhteisöstä nimityksiä HLBQ+, HLBT+, HLBTQ, HLBTQ+ ja HLBTQIA.

4.2.3 Kaltoinkohtelun kokemukset

Monet käyttäjät antoivat esimerkkejä siitä, millaista kaltoinkohtelua ovat elämässään kohdanneet, tai millaista kaltoinkohtelua tietävät toisten kohdanneen joko nykyhetkessä tai historiallisesti. Lievimmillään käyttäjät kertoivat joutuvansa syrjinnän kohteeksi tai että heitä *kohdellaan epäluuloisesti*. Toisaalta esiin tuotiin painostaminen suhteisiin, koska *”et ole vielä löytänyt sitä oikeaa”*, ja painostaminen seksiin seksuaalisuuden korjaamiseksi. Eräs käyttäjä kertoi saaneensa raiskausuhkausten lisäksi tappouhkauksia jopa queer-yhteisön jäseniltä.

Useat käyttäjät kertoivat myös siitä, miten heidän identiteettiään mitätöidään heidän jokapäiväisessä elämässään. Eräs käyttäjä kertoi kokevansa tällaista identiteetin kyseenalaistamista sekä perheeltään että ystäviltaan päivittäin. Jollekin käyttäjälle oli sanottu, että hänen aseksuaalinen identiteettinsä on *liian hämmäntävä*. Identiteetin mitätöintiä koettiin myös queer-yhteisön suunnalta. Yksi käyttäjä kertoi siitä, miten hänen biseksuaalinen ystävänsä väittää hänen vain haluavan olla erilainen kuin muut. Erään käyttäjän mukaan jotkut queer-yhteisön jäsenet näkevät aseksuaalisuuden vain

mieltymyksenä, matalana libidona tai inhona seksiin. Hän huomautti myös, että *allot harrastavat seksiä sellaisten ihmisten kanssa, joihin eivät tunne vetoa ja se nähdään hyväksyttävänä, mutta kun aseksuaali tekee niin, hänen identiteettinsä kyseenalaistetaan*. Esiin tuotiin myös kokemus siitä, että aseksuaalit nähdään usein heteroseksuaaleina.

Käyttäjät kertoivat kohdanneensa aseksuaalisuuden patologisointia joko lääketieteen ammattilaisten tai läheistensä toimesta. Eräs käyttäjä kertoi siitä, miten hänen perheensä ja ystävänsä pitivät häntä rikkinäisenä. Toinen käyttäjä nosti esille sen, miten aseksuaalisuus on historiallisesti luokiteltu mielenterveyden häiriöksi. Myös konversioterapia⁴ mainittiin muutaman kerran.

5 Yhteenveto

5.1 Johtopäätökset

Analyysini tarkoitus oli selvittää, miten aseksuaalisuus asemoituu queer-yhteisössä sekä queer-yhteisön jäsenten että aseksuaalien twiiteissä. Osa queer-yhteisön jäsenistä halusi sulkea aseksuaalisuuden yhteisönsä ulkopuolelle, kun taas osa oli sitä mieltä, että aseksuaalisuus kuuluu queer-yhteisöön. Lisäksi mukana oli useita aseksuaaleja, jotka halusivat oikoa harhaluuloja ja antaa esimerkkejä siitä, millaisia vaikeuksia kohtaavat elämässään seksuaali-identiteettinsä vuoksi.

Ryhmässä, joiden epävarmuus on kroonista ja äärimmäistä, jäsenet pyrkivät tekemään itsestään ryhmälle keskeisiä ja mahdollisimman prototyyppisiä. Epävarmuus voi johtua esimerkiksi historiallisesta ryhmien välisestä uhasta. Tällaisten äärimmäisen epävarmojen ryhmien jäsenet pyrkivät mukautumaan ja voivat käyttäytyä kiihkomielisesti. (Hogg 2008, 38.) Queer-yhteisö on selkeästi ryhmä, jota ulkoryhmä on historiallisesti vainonnut, ja Hoggin kuvaamasta tiukasta prototyyppittelystä voi nähdä aineistossani merkkejä. Queer-yhteisön jäsenet, jotka eivät halua aseksuaalisuutta osaksi yhteisöään, asettivat selkeät rajat sille, kuka yhteisöön saa kuulua, ja täten pyrkivät tuottamaan selkeän prototyypin queer-yhteisön hyväksyttävästä jäsenestä. Tässä aineistossa heitä oli enemmistö. Useista mielipiteistä heijastui jonkinasteinen pelko siitä, että yhteisöön pääsee vahingossa mukaan heteroseksuaaleja, jos aseksuaalit hyväksytään osaksi yhteisöä. Tämä näkökulma

---

⁴ Konversioterapian tavoite on muuttaa ihmisen seksuaalista suuntautumista ja käyttäytymistä. Alun perin sen tarkoitus on ollut ”korjata” homoseksuaaleista heteroseksuaaleja. Konversioterapialle ei ole minkäänlaisia lääketieteellisiä perusteluja ja sen läpikäyneillä on usein sen seurauksena vakavia mielenterveyden häiriöitä. Nuorten konversioterapia on edelleen laillista valtaosassa Yhdysvaltoja. (Steigerwald & Janson 2003, 56; Streed & Anderson & Babits & Ferguson 2019, 500.)

ei ota huomioon sitä, että transsukupuoliset ihmiset kuuluvat queer-yhteisöön, mutta voivat olla seksuaaliselta suuntautumiseltaan heteroseksuaaleja. Sukupuolen moninaisuus onkin yksityiskohta, joka useista twiiteistä puuttui, vaikka jotkut olivatkin tarkentaneet puhuvansa cissukupuolisista heteroseksuaaleista. Seksuaalivähemmistöjen asema eroaa maailmanlaajuisesti, ja joissain paikoissa asema on huonompi kuin toisissa. Twitterin keskustelut kietoutuvat usein vahvasti yhdysvaltalaiseen kulttuuriin, joten tätäkin aineistoa on reflektoitava ensisijaisesti suhteessa Yhdysvaltoihin.

Ryhmän jäsenten samankaltaisuutta ei voi nähdä, ellei samalla tee erottelua; ryhmän jäsenille yhteistä on se, että he eroavat ulkoryhmästä. Kun ryhmän jäsenyydelle määritellään jokin kriteeri, luodaan samalla rajat, jotka määrittävät sen, kuka ryhmään saa tai ei saa kuulua. (Jenkins 2014, 104, 112–113.) Aineistossani queer-yhteisön jäsenet ja aseksuaalit pyrkivät määrittelemään queer-yhteisölle rajoja. Aseksuaalisuuteen kielteisesti suhtautuvista queer-yhteisön jäsenistä osa piti HLBT-kirjainyhdistelmää ohjeena siitä, kuka yhteisöön saa kuulua. Kiinnostavaa olisi kuulla, miten nämä ihmiset suhtautuvat esimerkiksi pansukupuolisuuteen osana yhteisöä, sillä sekään ei suoraan sisälly lyhenteeseen HLBT. Kaikki sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat eivät myöskään halua määritellä identiteetilleen mitään tarkempaa nimeä kuin queer. Sekään ei kuuluisi osaksi queer-yhteisöä, jos yhteisöön saavat kuulua vain homot, lesbot, biseksuaalit ja transsukupuoliset. Aseksuaalisuuteen myönteisesti suhtautunut queer-yhteisön jäsen kiinnitti huomiota kielenkäytön merkitykseen yhteisön rajojen asettamiselle ja huomautti, että usein queer-yhteisöstä käytetään kattokäsitteitä HLBTQ+ tai queer. Aseksuaalit itse loivat yhteisön rajoja kielenkäytöllään puhumalla siitä kirjainyhdistelmillä HLBQ+, HLBT+, HLBTQ, HLBTQ+ ja HLBTQIA.

Aseksuaalisuuteen kielteisesti suhtautuvien queer-yhteisön jäsenten keskuudessa vaino nousi merkittäväksi tekijäksi yhteisön rakentumiselle. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt nähtiin yhteisönä sen vuoksi, että niihin kuuluvat ihmiset ovat joutuneet historiallisesti kärsimään eri tavoin, ja kamppailu tasa-arvon saavuttamisesta on edelleen käynnissä. On kiinnostavaa, että jotkut queer-yhteisön jäsenet haluavat sulkea aseksuaalisuuden yhteisönsä ulkopuolelle vain siksi, etteivät aseksuaalit ole heidän mielestään joutuneet käymään läpi samankaltaisia vaikeuksia historiallisesti tai nykyhetkessä. Ne queer-yhteisön jäsenet, joiden mielestä aseksuaalisuus on osa queer-yhteisöä, pitivät selkeänä sitä, että aseksuaalisuus on seksuaali-identiteetti, ja että aseksuaalit kohtaavat seksuaalisen suuntautumisensa takia elämässään vaikeuksia. He toivat esille, että aseksuaalisuus kuuluu queer-yhteisöön jo sen takia, että se on heteronormista poikkeava seksuaalinen suuntaus, ja ottivat esiin myös sen, että aseksuaalit kohtaavat erilaisia vaikeuksia aseksuaalisen identiteettinsä takia. Aseksuaalien twiitit oikoivat käsityksiä siitä, mitä aseksuaalisuus merkitsee. Romanttisen ja

seksuaalisen suuntautumisen eron merkitys nousi esille, kun käyttäjät pyrkivät purkamaan kuvitelmaa siitä, että aseksuaalisuus on sama asia kuin heteroseksuaalisuus, jos aseksuaali on heteroromanttinen. Romanttisen ja seksuaalisen suuntautumisen ero näkyi myös queer-yhteisön twiiteissä, mutta niissä se nähtiin pääasiallisesti sen kautta, että vain ei-heteroromanttiset aseksuaalit saavat kuulua queer-yhteisöön. Tämä keskustelu on hyvä esimerkki siitä, miten erilaisten identiteettien rajat ovat sosiaalisia konstruktioita.

Ryhmästä torjutuksi tuleminen voi johtaa siihen, että yksilö ottaa ryhmään etäisyyttä tai hylkää sen kokonaan. Jotkut saattavat piilottaa todellisen minänsä voidakseen pysyä ryhmän jäsenenä. (Jetten ym. 2008, 91.) Aineistostani löytyi tästä esimerkkejä. Kaksi käyttäjää kertoi, etteivät he enää halua olla kanssakäymisissä queer-yhteisön kanssa tultuaan torjutuiksi, ja yksi käyttäjä ei ollut kertonut aseksuaalisesta identiteetistään, koska pelkäsi sen johtavan torjuntaan. Hän siis piilotti oikean identiteettinsä voidakseen pysyä queer-yhteisön jäsenenä. Yleisestikin ottaen aseksuaalit kokivat queer-yhteisöstä ulosjäämisen ikävänä. Jotkut kokivat olevansa kahden yhteisön välissä, koska he eivät ole heteroseksuaaleja eivätkä näin ollen kuulu heteronormatiiviseen valtavirtaan, mutta queer-yhteisökään ei heitä halua hyväksyä. Monet vaikuttivat silti halukkailta kuulumaan queer-yhteisöön. Aseksuaalit perustelivat queer-yhteisöön kuulumista monin tavoin, joista yksi oli edelleen jatkuva aktivismi tasa-arvon puolesta. Aseksuaaleja on lopulta vähän, joten heidän asioidensa ajamisen kannalta on tärkeää saada kuulua yhteisöön, joka kykenee saamaan äänensä kuuluville. Aseksuaalit kokivat tarpeelliseksi kuulua queer-yhteisöön myös siksi, että yhteisö tuo turvaa ja auttaa tuntemaan, että muut jakavat samoja kokemuksia. Heidän mielestään aseksuaalien ja muiden seksuaalivähemmistöjen kokemukset syrjinnästä ovat samankaltaisia, ja täten he ymmärtävät toisiaan.

Aseksuaalit toivat esille useita esimerkkejä siitä, minkälaisia hankaluuksia ovat kohdanneet identiteettinsä vuoksi. Suurin osa kokemuksista vaikutti olevan henkilökohtaisia tai lähipiirille tapahtuneita. Kokemukset vaihtelivat lievästä vakavaan. Jotkut olivat yksinkertaisesti kokeneet, etteivät tule hyväksytyiksi omana itsenään tai että heidän olemassaoloonsa ei uskota. Jotkut puolestaan olivat saaneet raiskaus- ja tappouhkauksia. Esille tuotiin myös aseksuaalisuuden patologisointi. Kaiken kaikkiaan aineistostani löytyneet aseksuaalien kokemukset ovat linjassa aikaisemman tutkimuksen kanssa (vrt. MacNeela & Murphy 2015; Mollet & Lackman 2018; Robbins ym. 2016; Scherrer 2008).

Queer-yhteisön suhtautuminen aseksuaalisuuteen oli selkeästi jakautunut kahtia. Ne, jotka hyväksyivät aseksuaalisuuden osaksi queer-yhteisöä, myös hyväksyivät aseksuaalisuuden omana

seksuaali-identiteettinään ja vaikuttivat myös ymmärtävän, mitä aseksuaalisuus tarkoittaa ja millaisia identiteettejä siihen voi liittyä. Seksuaalisuuden monimuotoisuus vaikutti olevan heille selvää. Ne, jotka eivät hyväksyneet aseksuaalisuutta osaksi queer-yhteisöä, vaikuttivat tietämättömiltä aseksuaalisuudesta, eivät pitäneet sitä seksuaalisena suuntauksena tai eivät uskoneet sen olemassaoloon lainkaan. Tällä voi olla vaikutusta mielipiteisiin siitä, kuuluuko aseksuaalisuus osaksi queer-yhteisöä.

5.2 Lopuksi

Olen tässä tutkielmassa tarkastellut sitä, miten queer-yhteisö ja aseksuaalit asemoivat aseksuaalisuutta suhteessa queer-yhteisöön Twitterin kontekstissa. Tutkimusasetelmalle on hyödyksi käyttää ainestoa, joka on täysin tutkijasta riippumatonta, sillä keräämäni twiitit ovat itsenäisesti tuotettuja, ja Hakalan ja Vesan (2013, 223) mukaan tämä saattaa parantaa tulosten luotettavuutta. Verkkoaineistolle ongelmallista on kuitenkin kontekstin ja tutkittavien taustatietojen puuttuminen ja se, ettei lisäkysymyksiä voi esittää (mt. 223–224). Tutkielmani luotettavuutta rajoittaa myös se, ketkä Twitteriä käyttävät, ja tutkimusasetelman ulkopuolelle on automaattisesti rajautunut se joukko ihmisiä, joilla ei ole pääsyä internetiin. Tuloksia ei voi yleistää koskemaan laajempaa ihmisjoukkoa.

Queer-yhteisön asennoitumista aseksuaalisuuteen ei ole aikaisemmin tutkittu, eikä tämä tutkielma kykene laaja-alaisesti kertomaan, millaista suhtautuminen on. Tarvittaisiin lisää tutkimusta, joka keskittyisi aiheeseen myös Twitterin ulkopuolella. Kiinnostavaa on erityisesti, miten vainosta ja muusta kaltoinkohtelusta on tullut joidenkin ihmisten mielestä merkittävin kriteeri queer-yhteisöön kuulumiselle. Oma tutkielmani keskittyi nimenomaan aseksuaalisuuteen, mutta erilaiset romanttiset suuntaukset ja erityisesti aromanttinen identiteetti ovat myös jääneet vähälle huomiolle. Tulevaisuudessa tutkimusta voitaisiin kohdistaa myös niihin.

Lähteet

Painetut lähteet

Beninger, Kelsey (2018) Social Media Users' Views on the Ethics of Social Media Research. Teoksessa Luke Sloan & Anabel Quan-Haase (toim.) *The SAGE Handbook of Social Media Research Methods*. Lontoo: SAGE Publications, 57–73.

Bernstein, Michael S. & Monroy-Hernández, Andrés & Harry, Drew & André, Paul & Panovich, Katrina & Vargas, Gregory G. (2011) 4chan and /b/: An analysis of anonymity and ephemerality in a large online community. Teoksessa *Proceedings of the 5th AAAI International Conference on Weblogs and Social Media*, 50–57.

Gupta, Kristina (2017) “And Now I’m Just Different, but There’s Nothing Actually Wrong With Me”: Asexual Marginalization and Resistance. *Journal of Homosexuality* 64:8, 991–1013.

Hakala, Salli & Vesa, Juho (2013) Verkkokeskustelut ja sisällön erittely. Teoksessa Salla-Maaria Laaksonen & Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.) *Otteita verkosta: verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. Tampere: Vastapaino, 216–244.

Hardaker, Claire (2010) Trolling in asynchronous computer-mediated communication: From user discussions to academic definitions. *Journal of Politeness Research. Language, Behaviour, Culture* 6:2, 215–242.

Hogg, Michael A. (2008) Self-conceptual uncertainty and the lure of belonging. Teoksessa: Rupert Brown & Dora Capozza (toim.) *Social Identities: Motivational, Emotional, Cultural Influences*. London: Taylor & Francis Group, 33–49.

Isotalus, Pekka & Jussila, Jari & Matikainen, Janne (2018) Esipuhe. Teoksessa Pekka Isotalus & Jari Jussila & Janne Matikainen (toim.) *Twitter viestintänä*. Tampere: Vastapaino, 7–8.

Jenkins, Richard (2014) *Social Identity*. London: Taylor & Francis Group.

Jetten, Jolanda & Branscombe, Nyla R. & Spears, Russell (2008) Living on the edge: Dynamics of intragroup and intergroup rejection experiences. Teoksessa Rupert Brown & Dora Capozza (toim.) *Social Identities: Motivational, Emotional, Cultural Influences*. London: Taylor & Francis Group, 91–107.

Laaksonen, Salla-Maaria & Matikainen, Janne (2013) Tutkimuskohteena vuorovaikutus ja keskustelu verkossa. Teoksessa Salla-Maaria Laaksonen & Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.) Otteita verkosta: verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Tampere: Vastapaino, 193–215.

Ma, Xiao & Hancock, Jeff & Naaman, Mor (2016) Anonymity, intimacy and self-disclosure in social media. Teoksessa Proceedings of the 2016 CHI Conference: Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems, 3857–3869. DOI: 0.1145/2858036.2858414

MacNeela, Pádraig & Murphy, Aisling (2015) Freedom, Invisibility, and Community: A Qualitative Study of Self-Identification with Asexuality. *Archives of Sexual Behavior* 44:3, 799–812.

McInnis, Cara C. & Hodson, Gordon (2012) Intergroup bias toward “Group X”: Evidence of prejudice, dehumanization, avoidance, and discrimination against asexuals. *Group Processes & Intergroup Relationships* 15:6, 725–743.

Mollet, Amanda L. & Lackman, Brian R. (2018) Asexual Borderlands: Asexual Collegians’ Reflections on Inclusion Under the LGBTQ Umbrella. *Journal of College Student Development* 59:5, 623–628.

Robbins, Nicolette K. & Low, Kathryn Graff & Query, Anna N. (2016) A Qualitative Exploration of the "Coming Out" Process for Asexual Individuals. *Archives of Sexual Behavior* 45:3, 751–760.

Rättilä, Tiina & Rinne, Jarmo & Kettunen, Mari & Karasti, Iina & Vierimaa, Jirka & Kosonen, Hanna & Tuukkanen, Roosa (2019) Nuorten kuulumisen rakentuminen YouTubessa refleksiivisen politiikan näkökulmasta. *Politiikka* 61:4, 376–390.

Scherrer, Kristin S. (2008) Coming to an Asexual Identity: Negotiating Identity, Negotiating Desire. *Sexualities* 11:5, 621–641.

Steigerwald, Fran & Janson, Gregory R. (2003) Conversion Therapy: Ethical Considerations in Family Counseling. *The Family Journal* 11:1, 55–59.

Streed, Carl G. & Anderson, J. Seth & Babits, Chris & Ferguson, Michael A. (2019) Changing Medical Practice, Not Patients – Putting an End to Conversion Therapy. *The New England journal of medicine* 381:6, 500–502.

Suler, John (2004) The online disinhibition effect. *CyberPsychology & Behavior* 7:3, 321–326.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2018) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Yang, Shuzhe & Quah-Haase, Anabel & Nevin, Andrew D. & Chen, Yimin (2018) The Role of Online Reputation Management, Trolling, and Personality Traits in the Crafting of the Virtual Self on Social Media. Teoksessa Luke Sloan & Anabel Quan-Haase (toim.) The SAGE Handbook of Social Media Research Methods. Lontoo: SAGE Publications, 74–89.

Zimmer, Michael (2010) “But the data is already public”: on the ethics of research in Facebook. *Ethics and Information Technology* 12:4, 313–325.

Verkkolähteet

Asexual Visibility and Education Network (2019a) Overview.
<https://www.asexuality.org/?q=overview.html> Viitattu 8.10.2019.

Asexual Visibility and Education Network (2019b) The Gray Area.
<https://www.asexuality.org/?q=grayarea> Viitattu 8.10.2019.

Asexual Visibility and Education Network (2019c) About.
<https://www.asexuality.org/?q=about.html> Viitattu 31.10.2019.

Asexual Visibility and Education Network (2019d) Romantic Orientations
<https://www.asexuality.org/?q=romanticorientation> Viitattu 8.10.2019.

Britannica Academic (2020) Stonewall riots. <https://academic-eb-com.libproxy.tuni.fi/levels/collegiate/article/Stonewall-riots/473397> Viitattu 18.4.2020.

LGBTQ Wiki (2020a) Allosexual. <https://lgbta.wikia.org/wiki/Allosexual> Viitattu 15.3.2020.

LGBTQ Wiki (2020b) Aroace. <https://lgbta.wikia.org/wiki/Aroace> Viitattu 18.4.2020.

Macmillan Dictionary (2020) Cishet.
<https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/cishet> Viitattu 18.4.2020.

Seta (2020) Sateenkaarisanasto. <https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisanasto> Viitattu 5.3.2020.

Twitter (2019) <https://help.twitter.com/en/using-twitter#tweets> Viitattu 31.10.2019.

Twitter (2020a) Developer. <https://developer.twitter.com/en.html> Viitattu 15.3.2020.

Twitter (2020b) Q4 and Fiscal Year 2019 Letter to Shareholders.

https://s22.q4cdn.com/826641620/files/doc_financials/2019/q4/Q4-2019-Shareholder-Letter.pdf

Viitattu 13.3.2020.